

ІНДІЙСЬКА МІФОЛОГІЯ У ЖИВОПИСІ

Магась В.А., студ. гр. ОМ-414

Наукові керівники – Рахубенко Г.Л., ст. викладач, Полнобродський В.Г., ст. викладач
(кафедра Образотворчого мистецтва, Одеська державна академія будівництва та архітектури)

Анотація. У величезному гобелені історії мистецтва міфологічний жанр виступає як переконлива й міцна нитка, яка сплітає разом розповіді різноманітних культур та епох. Від величних богів Стародавньої Греції до містичних оповідань індійської міфології, митці з різних часів і континентів були захоплені позачасовою привабливістю міфологічних тем. Цей жанр, який характеризується наративним багатством, символічною глибиною та дослідженням культурної ідентичності, служить порталом у колективну уяву людства. Вивчаючи жанр міфологічного живопису, ми заглиблюємось у глибокі історії, символічні мови та художні вирази, які продовжують резонувати протягом століть, долаючи прірву між міфічним і сучасним. Стаття присвячена сюжетам індійської міфології у живописі.

Актуальність. Міфологічний жанр містить багатий перелік символів, архетипів і алегорій, які слугують візуальною мовою, що дозволяє митцям досліджувати складні сучасні теми, вкорінені в давню мудрість. Він пов'язує митців із їхнім культурним корінням, гармонізуючи традиційні цінності із сучасними перспективами. Митці, переосмислюючи вікові міфи в сучасному контексті, сприяють не тільки збереженню культурних наративів, але й динамічному діалогу між минулим і сьогоденням. Таким чином, міфологічний жанр у сучасному живописі діє як міст, що проходить між цивілізаціями, за допомогою якого можна побачити та зрозуміти складний сенс людського існування.

Міфологічний жанр (від грец. «mythos» – переказ) – жанр образотворчого мистецтва, сюжети якого почерпнуті з міфів та містять міфологічних персонажів (богів, божеств, героїв тощо). Його формування пов'язується з тим, що в процесі історичної еволюції людства «міфи, втрапивши світоглядний характер, стали сприйматися як тексти морально-алегоричного спрямування» [5]. Цей жанр вважається різновидом жанру історичного, але характеризується більш вільним трактуванням вихідних сюжетів та переважанням художнього вимислу у композиції [2]. Коріння міфологічного жанру можна простежити до найдавніших цивілізацій, де міфи та легенди займали центральне місце в культурних і релігійних практиках. Ці ранні твори мистецтва слугували не лише релігійними вираженнями, але й освітніми засобами, передаючи моральні уроки та культурні цінності. У той час як західний світ досліджував сфери грецької та римської міфології, схід розвинув власну багату традицію міфологічного мистецтва. В Індії індійська міфологія надихнула складні скульптури та картини в храмах, тоді як китайські та японські художники зображували міфічних істот у сувоях і гравюрах. Характеристики азіатського міфологічного мистецтва часто підкреслюють символізм, духовність і повну інтеграцію з релігійними практиками.

Міфологічний жанр характерний своїми заплутаними оповідями, які часто зображують грандіозні історії та легендарних персонажів. Ці історії слугують візуальним носієм для оповідання, захоплюючи аудиторію розповідями про богів, героїв і міфічних істот. У жанрі переважають символи та алегоричні мотиви, які передають глибинні змісти та моральні повчання, перетворюючи міфи на скарбницю метафор. Також твори цього пропонують глибоке розуміння культурної ідентичності та вірувань, діючи як візуальне втілення суспільних цінностей і зазираючи до колективної уяви та духовного розуміння культури. Міфологічний жанр демонструє надзвичайну адаптивність, коли митці різних епох і культур переосмислюють стародавні міфи, щоб звернутись до сучасних тем. Ця адаптивність забезпечує постійну актуальність і резонанс міфологічних наративів.

Стародавня індійська міфологія залишила незгладимий слід у світовому мистецтві, впливаючи та надихаючи художників різних культур та епох. Теми, символи та розповіді з індійської міфології вийшли за межі географічного простору, знайшовши резонанс у роботах митців різних традицій. В епоху колоніальної експансії європейські держави зіткнулися з індійським мистецтвом, що призвело до захоплення його багатством і складністю. Індійські міфологічні теми почали з'являтися в європейському мистецтві, як це видно в живописі, скульптурі та декоративному мистецтві. Цей мистецький обмін був очевидним у включенні індійських мотивів у дизайн європейського текстилю, меблів та ювелірних виробів.

Орієнталістський рух 19-го століття, який спонукав захоплення східними культурами, вплинув на багатьох європейських митців. Індійська міфологія з її екзотичними та містичними елементами стала предметом захоплення таких художників, як Ежен Делакруа (рис. 2) та Гюстав Моро. Ці художники включили індійські теми та образи у свої роботи, відображаючи ширший інтерес до «Сходу».

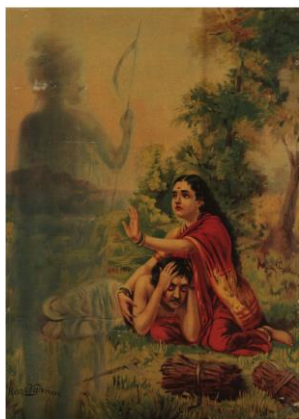

Рис. 1. Раджа Раві Варма, Савітрі, 1898р.

Рис. 2. Ежен Делакруа, Смерть Сарданапала. 1827р., Холст, масло. 392 × 496 см, Лувр, Париж

Наприкінці 19-го та на початку 20-го століть відбулося зростання рухів символізму та модерну, обидва з яких охоплювали містичні та духовні теми. Модерністський рух початку 20-го століття також засвідчив вплив індійської міфології на художників, які шукали нових форм вираження. Такі діячі, як Василь Кандинський і Пауль Клеє включили символічні й абстрактні елементи, що нагадують індійське мистецтво, у свої роботи. На сцені сучасного мистецтва індійська міфологія продовжує служити джерелом натхнення для художників у всьому світі. Художники з різним походженням спираються на індійські наративи та символи, або вшановуючи її багату культурну спадщину, або як засіб залучення до універсальних тем духовності та людського досвіду [4]. Дослідивши теоретичний та практичний матеріал, отримані знання було використано на етапі перших розробок до дипломної роботи композиції за мотивами індійської міфології «Легенда про Мохіні».

Рис. 3. Ескізи до композиції за мотивами індійської міфології «Легенда про Мохіні», олівець, папір

Метою на етапі розробок композиції є знаходження візуальних характерних засобів для передачі характерних особливостей головної героїні обраної легенди. Для виконання роботи буде використана техніка олійного живопису.

Рис. 4. Ескізи до композиції за мотивами індійської міфології «Легенда про Мохіні», олівець, папір

Висновки. Досліджуючи індійську міфологію в живописі відкриваємо для себе поєднання стародавніх традицій та сучасної інтерпритації. У різних культурах та історичних періодах міфологічний жанр слугував митцям потужним способом заглиблення в сюжети, що рясніють символізмом, архетипами й алегоріями. Переосмислюючи вікові міфи в сучасному світлі, митці не лише зберігають культурні наративи, а й вступають у динамічний діалог між минулим і сьогоденням. Таким чином, міфологічний живопис постає як провідник між часами, пропонуючи зануритись в багату колективну спадщину людства.

Література:

1. Голоси Стародавньої Індії: Антологія давньоіндійської літератури / Перекл. із санскриту, упорядкування П. Ріттера; Передм. І. Серебрякова. Київ: Дніпро, 1982. 351 с., іл.
2. Міфи Стародавньої Індії / Переказ із гінді С.І. Наливайка. К.: Веселка, 1992. 199 с.
3. Шевнюк О. Л. Словник термінів образотворчого мистецтва: Навч. посіб: Вид. 2-ге, виправлене і доповнене. Київ: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2015. 100 с.
4. Pal D. The Painter: навчальний посібник. Vintage Books, 2011. 256 с.

УДК 75

ЗОЛОТИЙ ПЕРЕТИН У ПЕЙЗАЖІ НА ПРИКЛАДІ РОБІТ УКРАЇНСЬКИХ ХУДОЖНИКІВ

Малишев М.Ю., студ. гр. ОМ-608

*Наукові керівники – Горбенко А.О., професор, Спорнік М.В., асистент
(кафедра Образотворчого мистецтва, Одеська державна академія будівництва та архітектури)*

Анотація. Одним з провідних жанрів образотворчого мистецтва протягом останніх чотирьох століть є жанр пейзажу. Не дивлячись на те, що правил в сучасному мистецтві стає все менше, а свободи у художника все більше, залишаються базові канони живопису, що здатні допомогти автору передати задум своєї роботи найбільш якісно. Одним з таких є композиційний прийом золотого перетину, що здатний гармонізувати будь-яку композицію, особливо пейзажну. У статті викладено причини використання золотого перетину в жанрі пейзажу, приклади й методи його застосування у творчості українських художників-